

ROMÁNIA ÉS AZ UTÓDÁLLAMOK
EGYETLEN MAGYARNYELVÜ KÉPES

GYERMEK LAPJA

Cimborona

K-SÁVELY-D

Megjelenik havonta 3-szor minden hó 10, 20 és 30. án

FŐSZERKESZTŐ:
BENEDEK ELEK

TARTALOM JEGYZÉK:

Benedek Elek: Dajkadal.
Zsoldos László: A fogoly kis-
leány.
Vajda István: Nyuszi.
A legszebb virág.
Magyar László utazása.
Beszámoló a nyári vakációról.
E-ó: Így készül a kenyér.
E-ó: Talpra magyar!
Ignác Rózsa: Álomlovag a való-
ságban.
Adél néni: Verekednek a bútorok
E-ó: Rókáné aratóasszony.
Emmi: Lili baba.
Elek nagyapó üzenetei.
Fejtörő.
A Cimborona könyvvására.

1928. FEBRUÁR 10.

4

szám

Dajkadal

Írta: BENEDEK ELEK.

Dajkadal, dajkadal,
ó, szép dajkadal!
Zümmögve, zsongva
ringat álomba,
Lágyan, esendesen.
„Aludj édesem,
aludj, kedvesem“,
Almodat lesem,
Dajkadal, dajkadal,
ó, szép dajkadal!

Szép a madárdal,
szebb a dajkadal!
Legszebb a dana,
ha édes anya
Zümmögi lágyan:
„kis virágszálam,
Gyönyörűségeim,
aludjál szépen“!
Dajkadal, dajkadal,
Legszebb dajkadal!

A fogoly kislány

Írta: Zsoldos László.

SZEMÉLYEK:

A tábornok (kis fiu játsza; vastag, ragasztott ősz bajusza van, pofonütött papíresákó a fején zöld tollal, a kabátján sok érdemrend és a nadrágján két oldalt egymás mellett két ráfércelt vörös sáv. Gyerekkardja van.)
A Hadnagy: (Ugyancsak kis fiu játsza. Piros csákója van, kis ragasztott bajusza és gyerekkardja.) A Markotányosnő (kis leány játsza, bekötött fejjel, parasztos szoknyában, papucsban, fehér köténnyel.) A kislány.

Történik egy egyszerű szobában, hátul ablak. Középen asztal, bal felől székkal, a szoba bal és jobb oldalán egy-egy ajtó.

I. JELENET.

Tábornok, mindjárt Hadnagy.

A Hadnagy: (jobbról belépve, peckesen megáll az ajtóban, összeüti a bokáját és mereven a tábornokra nézve) Parancsol, tábornok ur?

Tábornok: A negyedik ezrednek jelzést adni, hogy csatlakozzék rögtön a jobbszárnyhoz.

A Hadnagy: Igenis, tábornok ur! Kivülről „bum-bum“. A hadnagy megint peckesen szalutál, összeüti a bokáját, sarkon fordul és jobbra el, amint jött. A jobb oldali ajtó előtt trombitaszó hallatszik. Ez a jelzés, természetesen, csak gyermektrombitán. Balról sietve a Markotányosnő, tálcán ennivalót hoz és evőeszközt.)

II. JELENET.

Tábornok, markotányosnő.

Markotányosnő (sebtében beszél): Tábornok ur, jelentem alásan, itt van a tizórai.

Tábornok: (a térképet nézi, rá sem néz a markotányosnőre): Tegye le, markotányosnő!

Markotányosnő: (szeleburdin forgolódik a

tálcával): Rántottát nem csinálhattam, mert az utolsó percben beleesett egy gránát. (Kivülről „bum-bum“), aztán sehogysem tudtuk kiszedni belőle. Pedig egy egész szakasz baka cserkészett benne a tiz ujjával gránátszilánkok után ...

Tábornok: (bosszusan néz rá) Egy egész szakasz? Köszönöm.

Markotányosnő: Ugy ám! Csupa rántotta lett a kezük.

Tábornok: (mérgeesen) És ilyen rántottát akart volna nekem behozni? Teszi le tüstént ezt a tálcát?

Markotányosnő: De hová tegyem? (ijedten csapja le a tálcát az asztalon a térképre, éppen a zászlós gyufaszálakra) Tessék, tábornok ur!

Tábornok: (dühösen rárivall) Rátette a térképenre!

Markotányosnő: (ijedten hátrál bal felé) Jajj!

Tábornok: (mint előbb) Feldöntötte az összes hadterveimet!

Markotányosnő: (mint előbb) Jajj, jajj!

Tábornok: Maga ostoba liba! Takarodik ki rögtön, mert mindjárt kurta vasra veretem!

Markotányosnő: (mint előbb) Jajj, jajj! (Bal felé kifut)

III. JELENET.

Tábornok egyedül.

(Kivülről lassan halkuló bum-bumolás hallatszik)

Tábornok: (leül az asztalhoz és maga elé teszi a tányért stb. Kifelé figyelve a távolodó harcizajra) Ahá, a negyedik ezredem! Kergetjük már az ellenséget. Kergetjük már. (Mégkóstolja az ételt, de mindjárt izgatottan feláll és kezébe veszi a messzelátót. Mellesleg szólva közönséges színházi látcső, sőt egy összegöngyölt sötét, keményebb fajta papír látcső is lehet és azon keresztül néz ki az ablakon; helyeslő bólogatások közt egyre iz-

gatottabban) Nagyon jó. A jobbszárny igazán vitézül harcol. Fut már az ellenség. Éljen! Győztünk! (Leteszi a messzilátót és asztalhoz ül) Na, most már nyugodtan megehetem a tizóraitam. (Elkezd falatozni. Jobbról a hadnagy).

IV. JELENET.

Tábornok, hadnagy.

Hadnagy: (mint előbb megáll, összeüti a bokáját, szalutál).

Tábornok: (jókedvűen) No, mi az, édes fiam?

Hadnagy: (peckesen) Tábornok urnak jelentem alásan, gyereket hoztak.

Tábornok: (leteszi a villát, meglepődve) Miféle gyereket?

Hadnagy: Tábornok urnak jelentem alásan, egy csapat baka találta az erdőben. Jelentem alásan, mit kezdjünk vele?

Tábornok: Fiu? Lány?

Hadnagy: Lány.

Tábornok: Milyen idős? (Felugrik) Tyüh, ezer kartács és bomba, talán csak nem pólyás baba? (Töprengve) Mi a csudát csináljak én most itt a háboruban egy pólyás babával?

Hadnagy: Nem pólyásbaba, tábornok ur!...

Tábornok: (megkönnyebbülten sóhajt fel) Hála Istennek!...

Hadnagy: Lehet már ugy tiz esztendő.

Tábornok: És hogy került az erdőbe? Csata közepén?

Hadnagy: Jelentem alásan, azt minekünk nem akarja megmondani.

Tábornok: Hát kinek akarja?

Hadnagy: Jelentem alásan: csak a tábornok urnak.

Tábornok: Nekem? Jó, hát küldje hozzám azt a gyereket, hadnagy ur. (Leül.)

Hadnagy: Igenis, tábornok ur. (Összecsapja a bokáját, tiszteleg, sarkon fordul és jobbra el, amint jött.)

V. JELENET.

(Tábornok egyedül.)

Tábornok: (tünődve) Hogy fogom én most ezt a tiz éves kislányt megegzaminálni? (Jobbról a kislány. Tündérkének viltözve, lebontott hajjjal, a hajában élő, vagy csinált virágok vannak. Kecsésen hajbókol a tábornok előtt és bátran néz rája, ahogy megáll előtte.)

VI. JELENET.

Tábornok, kislány.

Tábornok: (csodálkozva néz a kislányra) Ki vagy te, kis leányom?

Kislány: (bájosan) Találja ki, tábornok bácsi!

Tábornok: Már hogy találnám ki, gyermek! Nincs ilyesmire nekem időm.

Kislány: (kecsésen vonogatja a vállát és hallgat)

Tábornok: (kicsit szigorubban) Honnan jöttél?

Kislány: (egyszerűen) Mindenünnen.

Tábornok: Ej, ne mókázzál velem, kis sipirc! (szigoruan) Rögtön mondd meg, hogy kerültél az erdőbe?

Kislány: A katonák kergettek az erdőbe.

Tábornok: Gyermek, ne hazudjál! Az én katonáim nem üldöznek gyereket!

Kislány: (vállát vonogatva) Pedig mégis ők kergettek oda.

Tábornok: (kiált) Hadnagy ur! (Hadnagy ur jobbról).

VII. JELENET.

Előbbiek, hadnagy.

Tábornok: (szigoruan a hadnagyhoz) Hadnagy ur, ez a kis lány azt állítja, hogy a katonáink kergették az erdőbe. Ezt rögtön ki kell nyomozni. És ha igaz, hogy egy ártatlan gyermeket így megkergettek a katonák, akkor a bűnösök kegyetlenül lakolni fognak.

Hadnagy: Igenis, tábornok ur!... (szalutál és ki akar menni).

Kislány: (megrántja a hadnagy kabátja szélét, kedvesen) Soh'se fáradjon, hadnagy bácsi! (Tábornokhoz) Nem a katonák hibásak abban.

Tábornok: egyszerre: Hát ki?

Hadnagy:

Kislány: Ki? Hát az a sok generális, meg a... meg az a sok király...

Tábornok: (szelíden magához inti a kislányt) Gyere ide, kis lányom. (A kis lány egészen a tábornokhoz lép és bátran néz a szeme közé) Aztán mért hibás az a sok generális? Meg az a sok király, te, te, kis bikfic!

Kislány: Miért? (a vállát vonogatja) Istenem! Most olyan gyönyörű tavasz van! Hiszen jó volna ilyenkor kint szaladgálni a réten és lepkét kergetni. (Szomoruan): De nem lehet. (A szemét törülgeti) Az apuska a háboruban. Anyuska egyre sir és a réten lepkék helyett ágyugolyók röpdösnek, — hát akkor hogy játszunk?

Tábornok: (meghatottan cirógatja a kis lány arcát) Hát nincs hol játszanol, kis lányom? És azért bujtál el az erdőben?

Kislány: (igent int a fejével) Azért. (haragosan) És én igazán nem is tudom, tábornok bácsi, hogy lehetnek maguk olyan szívtelenek? A lovakkal meg az ágyuikkal letaposnak minden virágot, a kis gyerekeknek a papáját elviszik a csatába és engedik, hogy az én mamám folyton, de folyton sirjon, s nekem pedig el kelljen bujnom az erdőbe, és még onnan is kiráncigáljanak! Ez nem szép, tábornok bácsi! (sirva) És... ez csuf dolog!

Hadnagy: Tábornok ur, jelentem alásan: ez a gyermek illetlenül viseli magát. Egy kis fenytetés...

Tábornok: (közbeszól) Elég, hadnagy ur! (A hadnagy elhallgat. Tábornok a kis lányhoz szeretettel): Bátor gyerek vagy, kis lányom. Hogy hívnak?

Kislány: (Eltolja magától a tábornokot és sirva félrefordul) Lássa! Még a nevemet sem tudja, tábornok bácsi!

Tábornok: (Csitítón) No, no, kis lányom!...

Kislány: (kitörő sirással) Már a nevemet sem tudják! Hát én vagyok a Szeretet!

Függöny.

NYUSZI

TAVASZI MESE

IRTA VAJDA ISTVÁN

Intett az egyik őrnek, aztán sebesen tünt el a bokrok sűrűjében. A másik visszamaradt a foglyokat őrizni.

Amikor a király eltűnt a szemük előtt, a foglyok megkönnyebbülten sóhajtottak fel. Nyuszi arcáról eltűnt a megszeppent ijedtség kifejezése és bizakodó tekintettel nézett Nyulné asszonyára. Amaz pedig mélyen elmerült gondolataiban és látszott rajta, hogy valami nagy dolgon töri a fejét. Majd felállott, lassan odament Nyuszihoz és két első lábát mellére tette.

— Figyelj jól ide, — mondta. — A királytól nincs mit félnünk, akármilyen betyár kedvében is legyen! A dolgunk külömben sem áll rosszul. Bizonyosra veheted, hogy hamarosan jóra fordul minden, mert igen-igen nagy szolgálatot teszünk majd a királynak. S ezt neked kell megtened, kis fiam! Amint hallottad, a Husvéti Nyul megbetegedett és munkaképtelenné vált. Ez bizony nagy szerencsétlen: még most, husvét előtt, amikor rengeteg postamunka várt volna rá. Nagy szégyen volna, s nemcsak a király, hanem az orrszág becsületének is vége, ha a sok piros tojás nem készül el Husvétra. Keresnünk kell hát valakit, aki elvégzi a munkát Nyulapó helyett. És ez a valaki te leszel, kis barátom! Hisz magad mondtad, hogy édesanyád azért hív Nyuszinak, mert husvét vasárnapján láttad meg a napvilágot?

Nyuszi rábólintott.

— Hát ez nagyszerű! — ujjongott Nyulmama. — akkor nincs hát semmi baj! Mert tudnod kell, hogy az ország törvényei szerint csak az véggezheti a tojásfestést nehez és fárasztó munkáját, aki husvét vasárnapján született. Már pedig ilyen egyetlenegy sincs Nyulországban, a Husvéti Nyulon kívül. Ki segíthetne hát rajtunk, ha nem te!

Megfogta Nyuszi két kezét:

— Mutasd csak a két első lábadat. — ha jól tudom, ti, emberek, kéznek nevezitek. Kitűnő! Ilyen ügyes két lábbal bizonyosan megfelelsz majd a nagy feladatnak.

— Ugyan, Nyulné asszonyság. — szabódott Nyuszi. — hogyan helyettesíthetném én a Husvéti Nyulat, mikor azt sem tudom, hogyan fogjak hozzá?

— Sebaj, majd megtanulod! — biztatta Nyulné. — majd a testőrökhöz fordult:

— Hé, szaladj csak hamar a királyhoz, lelkem, — rendelkezett pergő nyelvvél, — és je-

leltsd neki, hogy megtaláltam azt a valakit, aki idejében elkészíti majd a husvét tojásokat. De ugorj ám, egy-kettő!

— Ha a király ígéretet tesz nekünk — folytatta aztán Nyuszi felé, — hogy semmi bántódásunk nem lesz, mert idehoztalak, akkor majd megmondom neki, hogy te vagy az a valaki.

Közben a két testőr már nekiiramodott. Nyuszi pedig szepegeve nézett körül. Maga sem tudta, hogy mitévő legyen és a legszívesebben megugrott volna. De már sehohsem látta az utat, amerre jöttek. Meg aztán ott ült a karján Ugrifüleske és olyan kényelmesen helyezkedett el, mintha sohasem akarna lemenni onnan. Bizalmasan simult hozzá és tekintetét barátságosan emelte megmentőjére. Így hát, ott maradt. Valljuk meg őszintén: a kíváncsiság is furdalta. Rettentően szeretne volna tudni, hogyan is készül a husvét tojás?

A két testőr már vissza is tért.

— Nyulné asszony, — szólt az egyik lelkenedve. — jöjj gyorsan Nyulapó fekvőhelyéhez. A király vár rád ott! Kegyelmet és fényes jutalmat ígért neked, ha kisegítesz bennünket a bajból.

Nyul mamának felvillant a szeme:

— Puhul már az öreg! — mosolygott huncutul. Gyere, kis barátom, most teljesül a kívánságod, megismered majd a Husvét Nyulat.

Nyuszinak megdobbant a szíve. Találkozás a Husvét Nyullal?

— De nem tudok majd segíteni! — ijedt meg aztán.

— Ugyan ne légy már olyan anyámasszony katonája! — biztatta Nyulné. — figyelj meg apróra mindent, amit majd megmutatnak neked s menni fog, mint a karikacsapás! Bátorság! Előre!

S azzal már indult is.

Az út rövid volt, de igen tekervényes. Először egyenesen haladtak előre, majd balra, aztán jobbra tértek. Sűrű bokrok álltak el utjukat, bozót meredt eléjük, úgy, hogy Nyuszi néha csak esuszva tudott előre haladni. Majd háromszor körbe futott Nyulmama, utána hengerbuckát vett. — Nyuszi szépen utána csinálta mindezt. — s amikor ismét a lábukon álltak, két sűrű águ mogyoróbokor, mint valami kapu, kitarult előttük. Keresztülbujtak közte, leszaladtak egy kis

domboldalon és már ott is voltak a Husvétii Nyul hajlékában.

A Husvétii Nyul mohával és selymes füvel fedett ágyon feküdt. Sebesült lába felé hajolva, háziorvosa, Vöröscsőrü doktor állott és hatalmas pápaszemén keresztül gondterhes arccal vizsgálódott:

— Kelep... kelep... — szólalt meg aztán és baljóslatuan rázogatta fejét. — nehéz eset. felseg... kelep... nehéz eset! — Majd a többiekhez fordult:

— Kaphatnék egy kis kötszert? — kérdezte. A nyulak zavartan néztek össze és mert nem felelt senki, Vöröscsőrü doktor minden teketória nélkül a Nyuszi kabátzsebéhez nyult, ahonnan egy kis fehér csipkés zsebkendő kandikált elő. Hosszu csőrével kirántotta onnan, megmártotta a patak hús vizében és bekötözte vele a sebesült lábát.

— Csak nyugalom, fő a nyugalom! — rendelkezett aztán, miközben hatalmas nikkeltokban helyezte el széleskeretű szemüvegét. — óvakodjék mester, minden megerőltetéstől és eszébe se jusson a munka! Kelep... kelep... csak nyugalom... nyugalom...

Megbiccentette fejét a király felé és hosszú lábán negédesen elballagott.

Nyuszinak szeme-szája tátva maradt a csodálkozástól. Bámulatba ejtette a tudós orvas, a fekete keretes szemüveg és titkon igen sajnálta szép csipkés zsebkendőjét, melyet egyik nővérétől kapott a születésnapjára.

Álmélkodásából a Husvétii Nyul sopánkodása riasztotta fel.

Az öreg nyögött és közben nagyokat sóhajtozott:

— Óh, tojáskaím, szép kis tojáskaím, mi lesz belőletek?

— Nincs semmi baj, Nyulapó. — szólalt meg ekkor Nyulné asszony, — im, itt hozom a segítséget! Ide nézz, itt van ez a kis ember...

Tovább azonban nem juthatott a mondókájában, mert a Husvétii Nyul abban a minutum-

ban nagy erőlködéssel talpra ugrott. Fenyegetően emelte fel két mellső lábát, bajusza ijedten meredt az égnek és két hatalmas füle úgy lengedezett, mint valami harci zászló:

— Ember! — ordította rémülten. Ember az én hajlékomban!

A király is csak most vette észre a Nyulmama mellett szerényen meghuzódó Farkast:

— Asszony! — rivallt rá Nyul mamára, — Hát most erre vetemedtél? Emberi teremtményt hozol a husvétii tojás mihelyébe?

— Parancsára, felség, — felelt bátran Nyulné, — elhoztam magammal, mert ő az a valaki aki a Husvétii Nyul helyett elkészíti majd a tojásokat. Úgyes, eleveneszü kis fiu, aki megmentette a Husvétii Nyul keresztfiának életét és így minden bizonnal megcsinálja majd a tojásokat is!

A többiek kétkedően rázták a fejüket,

— Nincs mit csodálkoznotok, — folytatta Nyulné, — ennek a kis fiunak Nyuszi a neve, husvét vasárnapján született és így félig-meddig a mi fajtánkból való!

— Nyuszi... Nyuszi... — ismételte a Husvétii Nyul, — lehet... hogy a mi fajtánkból való, de milyen más a formája?

— Felséges Uram, — fordult Nyulné a királyhoz és a hangja tele volt meggyőződéssel, — elvégre most már a baj küszöbén mindegy, hogy közülünk való-e, vagy sem! Az a fő, hogy születésével megfelel országunk törvényeinek és segíteni tud rajtunk! Az alkotmányon nem esik semmiféle sérelem, de legalább a jó gyermekek számára elkészül husvétra a piros tojás!

A Husvétii Nyul rábólintott:

— Lépj közelebb! — szolt Farkashoz, s amint az közelebb lépett hozzá, szemére tette sárga csontkeretes szemüvegét és alaposan végigmustálta.

Nagy csend támadt egyszerre. A levegőt a várakozás feszültsége töltötte be, s a nyulak érezték, hogy most dől el országuk becsülete.

(Folyt. köv.)

A legszebb virág

— A magyar népköltés gyöngyeiből. —

A buzamezőben háromféle virág.

Szóval fellelelé a szép búzavirág:

„Szebb vagyok, jobb vagyok annyiból náladnál:

Engemet leszednek s a templomba visznek;

Nekem mind azt mondják: ez a Krisztus teste!“

Szóval fellelelé a szép szőlővirág:

„Szebb vagyok, jobb vagyok annyiból náladnál:

Engemet leszednek s a templomba visznek;

A templomba visznek s a pohárba töltenek!

Nekem mind azt mondják: ez a Krisztus vére!“

Szóval fellelelé a szép szegfűvirág:

„Szebb vagyok, jobb vagyok annyiból náladnál:

Szüzök, szép leányok engemet leszednek,

Bokrétába kötnek, a templomba visznek

S a szeretőjöknek süvegébe tesznek!...“

MAGYAR LÁSZLÓ UTAZÁSA

A minden oldalról tenger határolta Afrika belsejének ismerése voltaképpen a XVIII. század vége táján kezdődik. Az ősmeg az ókorban csak a partjai és a partoktól nem messze eső területek voltak ismeretesekek. Egyiptomi királyok Krisztus előtt 1600—1480. között többször hatoltak be Nubiába, később 1100 és 900 között a föníciaiak járták be az északi és északnyugati partokat, sőt egyszer körül is hajózták egész Afrikát. A föníciaiak, nemkülömben a görögök több gyarmatot is alapítottak s tudvalevő, hogy Róma világhatalma Afrikába is eljutott. A középkorban arabok, olaszok és portugálok igyekeztek beljebb hatolni Afrikába. Természetesen, első sorban a meggazdagodás vágya vezette a népeket. A XV. század vége felé fedezte fel Diaz Bertalan Afrika déli csucsán a Jóremény fokát s fedezte fel a Keletindia vezető tengeri utat. Még szerencsésebb volt Vasco de Gama, aki Afrika keleti partján a Zambézi torkolatáig hajózott fel s elérte Keletindia partját. Már a XVI. század elején sikerült Afrika körülhajózása a Szeuzi-szorosig, melyet később, a XIX. században átvágtak s ezzel teljessé iett Afrika tenger-határa körös-körül.

Az ujkor emberei már nem elégedtek meg Afrika körülhajózásával, a parthoz közel eső részek ismeretével. Az ismeretlen területek és azokon élő népek, állatok és növények ismerésének vágya mind több és több embert csábított felfedező utra.

E férfiak közé tartozik Magyar László is, ki minden segítség, anyagi támogatás nélkül vállalkozott arra, hogy bejárja Délafrika ismeretlen belsejét, nevezetesen a Kongó és Zambezi folyók forrásvidékét. Oly területek megismerésére vállalkozott Magyar László, ahol az utazás szörnyű veszedelmekkel jár, egyrészt a nem európai embernek való éghajlat s másrészt az ott élő vad népek miatt, melyek minden európaiban rabszolgakereskedőt, tehát ellenséget látnak. A szombathelyi, némelyek szerint szabadkai születésű Magyar Lászlót kalandos természete tengerész pályára vitte. A 19. század negyvenes éveinek elején végezte Fiumében a tengerésziskolát s mint tengerész-kadét utazott 1843-ban Braziliába az akkor 25 éves ifju. De csakhamar elhagyta az osztrák tengerész szolgálatot s egy spanyol csempészhajón mint köztengerész Afrikába vitorlázott, résztvett a rabszolgák összefogdosásában ebben az általa veszedelmesnek és átkozottnak mondott dologban s nagyobb pénzösszeget szerezve, tért vissza Kubába, hol tovább tanulmányozta a tengerészetet. Később ismét mint egy braziliai fejedelem hajóhadának parancsnoka Középfrika partjaira jutott, ott két évig tanulmá-

nyozta a partokon élő négernek nyelvét és szokásait, ám a veszedelmes égalj annyira megrongálta egészségét, hogy kénytelen volt a délrefekvő Benguelába utazni, ahol a levegő európai embernek valamivel tűrhetőbb.

Az 1845-ik évben érkezett Benguela városba, melynek körülbelül 5000 lakosa volt, többnyire beneszülött szabad néger, kik elefántcsontkereskedéssel foglalkoztak. De a levegőt itt sem tudta megszokni. A 25 éves ember — amint Magyar írja — két év alatt, még ha meg is szokta az égaljat, 35 évet mutat, nyolc-kilenc évi itartózkodás pedig teljesen megöregíti, testileg-lelkileg megtöri, haja megfehéredik, foga kihull. Nem is maradt sokáig Benguelában, hanem csatlakozott egy 5000 főnyi karavánhoz, mely Bihéből Benguelába elefántcsontot meg viaszt hozott. A karaván örömet magához vette Magyar, mert a beneszülött rablóbandák jobban félnek az olyan karavánoktól, melyekben európai ember is van. Fogadott magának egy kiszongót, aki a holmijára ügyelt s megecsküdt, hogy őt is védi hűségesen, aztán egy kaleit, vagyis tolmácsot s vásárolt néhány fegyveres és teherhordó rabszolgát. Ezek a rabszolgák vitték a mindenféle cifra portékát, mit Magyar a vad népek számára összevásárolt.

Január 15-én (1849) indult vissza a karaván, vagyis éppen az afrikai nyár közepén. Kietlen sivatagon kezdődött az út, s valósággal felelett a karaván, amikor a Katumbela folyóhoz ért, melynek vidékén valóságos gyümölcsfaerdők vannak. Az erdőben szebbnél-szebb madarak, papagályok, kanárik egész serege. Aztán mocsaras vidékre értek: mi tenger vizi szárnyas itt! Kanalas gémekek, flamingók, vadrucák a mocsarakban, tovább meg a réteken rengeteg baromcsordák. Ahol megállott a karaván, ott disznót, kecskét, tyukot szereztek össze, nagy tüzeket csaptak s volt sütés-főzés! Közbe-közbe sziklás meredek hegyeken vitt át a karaván utja: ugyancsak kellett vigyázniok, hogy a bokrok mögött leselkedő rablók meg ne lepják. Majd hatalmas vizesek ejtették bámulatba Magyar Lászlót. A sziklák közé szorult Katumbela néhol 100 méter mélységbe zuhan alá. Mily felséges kép lehet ez! Szörnyű zugása négy mértföldnyire hallatszik el.

Az utazás állandó veszedelem. Egyes törzsek karavánok megrablásából élnek s ha nem sikerül velük az egyezkedés, hatalmas csaták fejlődnek ki karavánok és rabló törzsek között. Ilyen egyezkedésben és csatában bő része volt Magyar Lászlónak, ki egyideig a karaván vezére is volt. De a rengeteg, az itt leírhatatlan veszedelmekért bőven kárpótolta Magyar a szebbnél-

szébb tájak, az érdekesnél-érdekesebb szokású néptörzsek látása, megismerése. Amint megérkezett Bihébe, mindenféle ajándékokat küldött a Kambele fővárosban lakó királynak, akinek Kayaya-Kayangu volt a neve. Aztán tiszteletét tette a hatalmas férfinál, aki nagy ceremóniával s nagy kegyességgel fogadta. Örült, hogy egy fehér ember az ő országában települ le, s Magyar annyi földet foglalhatott le magának, amennyit csak akart. Sőt annyira megbecsülte Magyart, hogy egyik leányát — akarta, nem akarta — feleségül adta neki. Magyar László tehát családot alapított Bihében s e házasságból született is egy fia. Külömben a hercegnő karcsu, magas, szép természetű, 14 éves leány volt. Fényes, fekete az arca, ragyogó kerek a szeme, vastag, duzzadt az ajka, indiai gyöngyhöz hasonló fehér a foga. Hű életpárja lett Magyar Lászlónak s később el is kísérte további utazásában.

Az 1850-ik évben nagyobb expedíciót szervezett Magyar, hogy megismerje Délafrika belsejét. Eleinte kelet felé tartott, aztán északraleti irányban haladt előre a Mompu-tartományokba. Utját külömben a vad bivalyok tették veszedelmessé, de gyakran gyűlt meg a baja rabló csapatokkal is. Egy ízben meg is sebesült. Mompu or-

szágban egy évig tartózkodott Magyar, még pedig a Kaszabi folyó mellett s ott saját használatára dohányt is termesztett. Lassankint megkedvelte a négerekkel a dohánylevelet. Mert addig kenderleveleket szívtak dohány helyett. Szerette volna meghonosítani a burgonyát is, de ettől idegenkedtek a négerek. Megelégedtek a kukorica termelésével, mely ott szinte művelés nélkül két ember magasságyra nő s melynek durván összedarabolt lisztjéből valami puliszka-félét főznek: ez a mindennapi kenyerük. És ebből főzik a kukorica-sört is, mely kedves italuk.

Magyar László óriási területeket utazott be és sok olyan tájat fedezett fel, ahol addig más utazó nem járt. Ebbeli érdemét elismerik a külföldiek is s nevét ott találjuk a leghíresebb Afrika-utazók között. Rendkívül érdekes tapasztalatit három kötet könyvben írta meg, de csak az első kötet jelenhetett meg, a másik 1864-ben bekövetkezett halála után elkallódott, nyilván Bonto do Kujában, ahol utólérte a halál.

Nem érhetett el nagy eredményeket, mert jóformán a maga erejére volt utalva, de így is számos szolgálatokat tett a föld- és néprajzi tudományok s megérdemli, hogy legjobbaink közé soroljuk nevét.

Beszámoló a nyári vakációról

Kedves Nagyapó!

Én is beszámolok arról, hogy mit csináltam nyáron. Drága szüleim azzal az örömhírral leptek meg júniusban, hogy ha átmegyek a vizgán, visznek a Nagyszüleimhez. Végre megérkezett a várva-várt nap, de sajnos, egy kis változással és pedig, hogy nem a szüleimmel megyek, hanem a nagynénémmel. Egy szép júniusi reggel növérem és én felültünk a vonatra. Kolozsvárt felszállt a nagynéném és két unokatestvérem. A táj elragadóan szép volt. Nagyváradon kiszálltunk és másnap délelőtt 10 órakor tovább indultunk. Egyszer csak azon veszem észre magamat, hogy ameddig ellátok, nincsen hegy. Mert már alföldön vagyunk. Délután 1 órakor értünk Püspök-ladánya és itt átszálltunk Kemece felé és utközben láttuk a Sóstó gyógyfürdőt. Délután 5 órakor megérkeztünk. Az állomáson vártak a Nagynéném szülei. Kemeceán töltöttünk két hetet és közben nagyon sok kirándulást tettünk. Nyíregyházán voltam három napon á és egy napot Tokajban. Tokajban egy nagy társasággal mentünk és fürdőztünk a Tiszában. Két hét múlva tovább utaztunk. Reggel elindultunk és délután Pesten voltunk. Sajnos, csak másnap délelőttig maradtunk ott s gyönyörű vidéken átutazva, délután megérkeztünk Pöstyénbe. Pöstyén a fürdőjéről híres. Az itt eltelt idők voltak a legszebbek. Barátaimmal rendeztünk egy tornaversenyt és a beadtuk. Mindennap mentünk fürdeni a Vágba. Voltunk Trencsén-Teplícen. Megnéztük a trencsényi várat. Gyönyörű volt a magas hegyről a kilátás. Gyönyörűek voltak a magas falak, a hegyek, a kut és a város. Voltunk még

egy híres kirándulóhelyen: a Bachus villánál, ahol Beethoven a legszebb darabjait írta. Sajnos, arra ébredtem, hogy vége az arany vakációnak és haza kell menni. Visszafelé hajóval jöttünk Pozsonytól a Dunán, érintve Esztergomot s gyönyörködhettem az esztergomi székesegyház panorámájában. A vidék most sokkal szebb volt, mint amikor vonattal jöttünk. Este megérkeztünk Pestre. Másnap vasárnap volt és a nagybátyámmal megnéztük a várost. Pesten láttam a következőket: a Bazilikát, a Muzeumot, a városligetet, az állatkertet és egyéb nevezetességeket. Budán láttam a királyi palotát, a Mátyás templomot, József főherceg palotáját, a Halász bástyát, a Szentháromság szobrát és sok szép szobrot. Azután hajókáztunk egy kicsit a Margitszigetre. Este rádiót hallgattunk. Pesten töltött három kedves nap után hazafelé indultunk. Délután Nagyváradra érkeztünk. Itt kiszállt a nagynéném és most egyedül mentem tovább. Éjjel után megérkeztem Vásárhelyre. Az állomáson nem vártak, mert nem tudták, hogy jövök, de annál örvedetesebb volt a viszontlátás.

Kezeit csókolja szerető unokája:
PARTOS ISTVÁN.

(Nagyvárad, 1927. nov. 15.)

Igy készül a kenyér

— Mühlbeck Károly rajzával. —

— P-vel kezdődik, k-val végződik. É van a közepén. Kenyeret süt. Mi az?

— Ne tréfáljon, bácsi. Nem tudja, hogy mi az? Ha nem tudja, megmondom.

— Mondjad, édes galambom! — Pék, pék, pék! Háromszor is pék! Tűz a kemencében, tész-

ta a teknőben. Kérdezi a tészta: mi lesz én belőlem? — Mondja a pék: friss pereg, sóspereg. Ha nem tetszik, elmehetsz.

Kenyér, kalács, sóspereg. Mind sorra kerülnek. Meleg kemencében pirosra hevülnek. Kenyér, kalács, sóspereg. Válassz, öcsém, mit szeretsz? E—ó.

Talpra, magyar!

Putyera bácsi fölvette a leghosszabb kabátját, fejébe csapta leghosszabb cilinderét, kezébe kapta legelőkelőbb sétapálcáját és kedves életépárjával, meg fiaeskájával felcihelődött, hogy végignézze a Városliget mutatványos bódéit.

Egyszerre csak megállottak mind a hárman egy cifra bódé előtt, melynek a gazdája örült spanyolnak öltözködve, hirdette hangos szóval a „társulata“ csudálatos tudományát.

— Tessék besétálni, hölgyeim és uraim! Itt látható Móric, a gyorszámoló majom! Kri-kri, a jövőmondó papagály! De valamennyinél csudálatraméltóbb Gólem, a beszélő faember! Ha egy vashuszfillérest tesznek a szájába, elszavalja Petőfi Talpra magyar ei-

mü költeményét!

Sokan álltak a bódé előtt, urak, urfiak, válogatott cigánylegények, szakácsnők. Mind betódultak az örült spanyol bódéjába. Úgyet sem vetettek Móricra, a gyorszámoló majomra, Kri-krire, a jövőmondó papagályra; a Talpra magyart szavaló Gólemre volt mindenki kíváncsi.

Putyera bácsi is bement kedves életépárjával és fiaeskájával.

Putyeráné önagysága ugyan nem hitt az örült spanyolnak és váltig mondogatta:

— Putyera, Putyera, mondom neked, ne csapasd bé magad! Már ugyan, hogy tudna szavalni ez a faember? Hiszen még egy fognográf sem fér el benne.

— Miért ne tudna szavalni? — erősködött Putyera bácsi. — Nem látod, a karját is éppen úgy tartja, mint a dunaparti Petőfi-szobor? Látszik rajta, hogy a Talpra magyart akarja elmondani! Én bizony beledobom a hatost a szájába.

A nagy vitatkozásra odagyűlt köréjük az egész közönség, urak, férfiak, válogatott ei-

gánylegények, szakácsnők. Mindenki örült, hogy Putyera bácsi teszi le helyettük a hatost.

— Tessék vigyázni, — mondta huncut mosolygással az örült spanyol, — nagyon hevesen

szaval ám ez a Gólem. Ritkán láttam még szenvedélyesebb, tüzeesebb faembert!

— Jó, jó, — felelte Putyera bácsi — csak nem gondolja, hogy megijedek egy faember hangjától? Hallaná az én fiaeskámat szavalni!

Azzal odaállt Gólem elé és betette szájába a hatost...

Oh, jaj! A heves, szenvedélyes, tüzes ember csakugyan szavalni kezdett... azaz, hogy

szólni nem szolt egy szót sem, de egy lelkes, hatalmas mozdulattal palacsintává lapította Putyera bácsi legnagyobb cilinderét...

A tisztelt közönség jobbra-balra dült nevetében, nevetett Móric is, a gyorszómaló majom, Kri-kri is, a jövőmondó papagály. Putyerané öngagsága pedig, mintha ő is a jövőmondó mesterséget folytatta volna, egyre azt kiáltozta:

— Látod! Nem megmondtam? Nem megmondtam?

A KIADÓHIVATAL ÜZENI:

Ingyen könyvakciónk iránt olyan váratlanul nagy volt előfizetőink érdeklődése, hogy a szétosztásra szánt könyvek hatalmas tömege január végén már teljesen elfogyott. Kérjük tehát mindazokat, akik az ingyen könyvekre igény tarthatnak, legyenek egy rövid ideig türellemmel! A könyveket Budapesten már megrendeltük és legkésőbb egy hét alatt mindenkinek megküldjük!

Pompás ízű
magas tápértékű
mindenütt kap-
ható a

STOLLWERCK TEJKARAMELLA

Álomlovag a valóságban

Irta: IGNACZ RÓZSA.

A kis Balogh Lujzi III. gimnáziumba járt és sok regényt olvasott akkoriban. Különösen a középkori tárgyú lovagregényeket szerette és képzelődő gyermeklelkében csakugy burjánzott a regényeskedés. Lujzi nagy, modern házban lakott, melynek széles, tágas udvara és jókarban levő kerítése volt. Sehol egy beomlott kut, vagy egy dűledező, régi pajta, ami kielégithette volna a regényességet szomjazó gyermeket. A különös és titkos imádatának nem voltak a valóságban meglevő tárgyai. Csak képzeletében látta azokat, álmaiban, miket ébren álmódott. Egyszer azonban kiderült, hogy a szép, új ház régi alapokra épült s hogy az építéskor kitarozott pince csak egy része annak a nagy pincének, ami az egész ház alatt még most is megvan. A régi pincéit vastag, befalazott ajtó zárta el. Őszi nagytakarításkor, amikor a régi hordók megromlott törmelékét kihordatták, előbukkant a befalazott ajtó. Ez a felfedezés egyszerre felriasztotta Lujzit alaptalan álmodozásaiból. Az édesanyja mesélt arról valamit, hogy e ház helyén pár száz évvel ezelőtt egy kolostor lett volna, s hogy a barátok régi pincéje sok érdekes dolognak lehet tanuja. Lujzi elhatározta, hogy felnyitja az ajtót és hitte, hogy csodás titkok nyomára jön.

Egy délután magához vette a kis kurta esakányt, amit télen jégtörésre használtak, zsebébe tett egy villanylámpát, s megindult a pince felé. A szíve hangosan kalapált és agyában furcsa képek kóvályogtak. Akkor, hogy ne féljen, hangosan énekelni kezdett:

„Te rólad zeng dicséretünk . . .“

A saját hangjától megbátorodva, de még mindig imbolygó léptekkel ért le a külömben barátságos pincelépésőn. Meggyújtotta a villanylámpát. A lámpa erős fénye széthimbált a pince külömböző részein s megállapodott egy sarkon, ahonnan mohos, szürke ködével Lujzi felé meredt a titkos ajtó. Lujzi lelkében egyszerre életre kelt valamelyik megálmódott lovagregény és látomása támadt. Látta, hogy az ajtó felpattan és a lámpa fénye egy keskeny, hosszú folyosóra esik. A folyosó végén hatalmas vasajtó. Előtte sziklához láncolva áll egy sápadt alak: egy megtört tekintetű, fiatal pap, akit valami vétkéért élve zártak e folyosóba. A megláncolt ifju Lujzira nézett s feléje nyújtott, kegyelmet könyörgő, száraz kezén megcsörrent a bilincs . . .

Lujzi rémülten felsikoltott. Futni akart, de lába a földbe gyökerezett. Majd egyszerre erős vágy szállta meg. Tudni akarta, hogy valóban ott van-e a titkosajtó mellett a rém-alak vagy csak látomás volt az egész?

Az ajtóhoz futott, megragadta a esakányt és a falra csapott. A régi, de erős ajtóról visszapattant a gyenge gyermek ütése. A mohos kövek gögös féltékenyen zárták el a kíváncsi gyermek elől. Lujzi karja ernyedten lehullott. Kiejtette kezéből a lámpát. A földre hullott lámpa fénye megvilágította a pince többi részét. A sarkokból homokba vakolt, kővér, piros murkok és

fehér peszternákok vigyorogtak gunyosan. Mindenütt egészség, rend, köznapiság.

Lujzi összeborzadt és kirohant a pincéből.

✱

Felsülése miatt iszonyu megszegyenülést érzett. Egő arccal szaladt ki, ki a kapun, talán ki a világból. A kapuban egyensapkás, szőke diák köszönt:

— Pá, Lujzika!

Lujzi megrestellte nagy futását.

— Jé, Pista! Pá!

— Hogy szalad Lujzika. Talán kergetik? — kérdezte a diák.

— Igen, — felelte Lujzi komoran rémképek, amiket magam találtam ki.

A fiu elbámult. Látszott, hogy nem érti.

— Az igaz, hogy rémes arcokat csinál hozzá. Valami lecke-ügy?

Lujzi megvetően legyintett. Erre felbátorodott a fiu.

—Csak azért mondom, mert nem érdemes. Engem is kidobott tegnap az osztályból Kuli, — tudja a fizika tanárt hívják így — mert nem tudtam valami butaságot, na meg rajzoltam egy frakkos kandurt a Celsius-féle hőmérő ábrájára, terpesz állásban, azt elvette tőlem s aztán dühbe jött, mert hasonlított rá a kandur a háromszál hegyesre kent bajuszával. Megismerte magát, aztán kidobott. De igazán nem érdemes mérgeledni, mert ez ugy-e, olyan tanártempó? Az a fő, hogy holnap nincs tanítás és kimehetünk csolnakázni a nagy tóra. És jöjjön Lujzika is.

Lujzi nézte a diákot, amint az kipirult arccal hadonászott előtte és hirtelen úgy tetszett neki, hogy ez az arc nagyon hasonlít valakihez. Gondolkozott, gondolkodott, amíg Pista beszélt, és egyszerre rájött, hogy Pista arca azonos a leláncolt barátával, csakhogy sokkal teltebb és pirosabb. Erre a gondolatra ő is elpirult és zavartan mondta:

— Nem hiszem, hogy elmenjek, mert tanulni szeretnék. Külömben nem tudom, ha a mama —

— Ó, — szól Pista — én beszélek a mamával.

És hangja úgy tetszett, mint egy komoly férfi komoly ígérete.

— Hát, én nem bánom, ha szól a mamának. Ő talán elenged.

— Ott leszek én és a Dénes fiuk is, ne tessék félni! Mi vigyázni fogunk.

Ezt Pista mondta és olyan önérzetesen, mint egy felnőtt ember.

Lujzinak úgy tűnt föl, mint egy középkori lovag, aki hölgyének védelmére megesküszik.

— Jó, akkor jöjjön le délután és hívjon. Azt hiszem, elmegyek. Ezzel kezét adott, megfordult s biborvörösén elfutott.

A diák utána nézett és büszkén gondolt a kivívott diadalra, hogy ígéretét vette. Lujzi pedig? Zavartan és mégis boldogan menekült a kerthe, hogy nyugtalan legyen.

Ott leült egy padra és gondolkozott. Ugy érezte, hogy nagy megszegyenülés egyszerre eltűnik. Vége van a céltalan, szomorú álmódzásoknak. Igen, igen, el fog menni és vigán, gondtalanul örül a többi gyerekekkel a jelen percnak, a vidám gyermek életnek. Hogy fognak siklani a tavon! Szép idő lesz és a nap sugaraiban olyan aranyosan csillog a Pista haja. És többé soha, soha többé nem álmodik csuf lovagokról, megláncolt barátokról. Nem, egyáltalán nem álmodik többé. Sokáig ült a padon:

képeket látott a jövőből s magáról és fogadalmáról megelégedve ismét álmódott. De az álmok hőse nem egy regénybeli alak volt, hanem Pista, a piros arcú diák.

Az Idő kereke egyet fordult. Egy korszak lezárult. S az álmolvag régi birodalmába új alak lépett, egy való élő alak. Lujzi gyermekkkori álmódzásaiból egy lépéssel közelebb jutott ahhoz, ahol valószínűbbek az álmok és mindennapiabbak az álmolvagok. Ahhoz a csodálatos valamihez, amit úgy neveznek: Élet.

Verekednek a butorok

Irta: Adél néni.

Idácska szép, fehér lányszobájának butorai között, hirtelen nagy ribillió támadt: távollétében beléjük szállt a dicsekedés ördöge. Mind-egyik külön-külön saját érdemeit magasztalta s erről valamennyi egyszerre kivánt szónokolni. Irigy szemmel nézte egyik a másikat s a rosszindulatu megjegyzéseknek vége-hossza nem volt. Pokoli zajjal kiabálták tul egymást, alig lehetett szavukat érteni.

— Nézzetek rám, — kiabált a metszett fali tükör — és merjétek még állítani, hogy nem vagyok külömb mindeteknél! Én tükrözöm vissza urnómnak egész lényének arcvonásait, a báját!

— Mit hivalkodol annyira? — kiabált gőgösen a fényes rézág. Te csak a hiúságának szolgálász s ezzel nincs mit dicsekedned. Az én puha párnáimon pihen éjjelenként s álmodik szépeket, hogy aztán felfrissülve, vidáman ébredjen.

— Nos és én — szólt a nagy, fehér cserépkályha — talán kevésbbé hasznos vagyok, mint ti?! Hiszen én teszem meleggé, barátságossá a szobát. Nélkülem megfagynátok télen át, kis urnónkkal együtt!

— Ne zugjatok annyira, szólt közbe a kis írósasztal — én vagyok a legkiválóbb köztetek, mert az én lapomon végez szellemi munkát urnónk, s így lelki kapocs is van közöttünk.

— No, ne fecsegjétek már annyi hasztalanságot, kiáltott a nagy villanyos állólámpa. Szeretném látni, mit érnétek sötétben, ha én nem világítanám meg olyan egyenlően a szobát!

— Szeretnéd látni? Nahát, mert annyira elbiztad magadat, nem fogsz egyhamar világítani, szólt erre a függöny rézrudja, a magasból egyenest a lámpára esett, összezúzva annak mind a három villanyoskörtéjét.

Erre aztán ki volt adva a jelszó a nagy kavardásra. Mindegyik püfölte a másikat, ahol érte és hamarosan törött lábak és oldalak feküdtek szerte-szét a szobában. Még a képek is mind leugráltak a falról s ahová estek, törtek, zúztak. A szép kis üvegszekrény, a vitrine, melyben

Idácska finom porcellánbabáit s egyéb apró cse-csebecseit őrizte, oldalt bezúzva, szomoruan álldogált a helyén, mert üveglapjai a nagy felfordulásban csörömpölve hulltak egymásra s összetört majdnem minden, ami benne volt!

Csak a könyvespolc, mely a sok rárakott könyv miatt úgy sem tudott volna megmozdulni, nézte ezt a szörnyű kavardást egy helyből és csitította volna a többi megrókönyödött butortársát, de szava nem is hallatszott a pokoli lármában és csörömpölésben.

Ebben a percben kinyílt az ajtó és Idácska, kővé meredve állt meg a küszöbön. Egy szempillantás alatt csend lett ugyan, de a pusztulás oly nagy volt a szobában, hogy szegény kis lánynak a szava is elállt és könnyek gyűltek a szemébe.

— Mi történt köztetek? — szólalt meg végre. — Szép kis szobámat teljesen tönkre tettétek és miért?

— Erre aztán megindult a magyarázkodás, de nem volt benne köszönet, mert ezzel újból oly pokoli láрма támadt, hogy Idácska semmit sem értett belőle! Nagynehezen mégis megtudta, hogy kölcsönös irigység, féltékenység okozta ezt a nagy ribilliót, s most már mindenfelé törött részek jelzik, milyen nagy volt az elkeseredés és a háború!

— Oh de oktalanok vagytok, szólt Idácska könnyezve. Lám a ti vetékedéseknek én adom meg az árát! Mit szól majd anyuskám ehhez a romboláshoz? És hogy pótolom ezt a sok kárt? Eddig hogy szerettelek titeket, egyformán mind, de most nem maradt számomra más épen, mint az én kedves könyvespolcom, még kedvesebb könyveimmel — ez az egyetlen vigaszom!

Boldogan hallgatta e szavakat a könyvespolc, az összetört-zúzott butorok még szégyenteljes hallgatásba merültek. A veszekedés, verekedés átka feküdt rájuk.

(Budapest.)

Rókáné: siratóasszony

Volt egyszer egy öreg ember s egy öreg asszony. Egyszer az öreg asszony, amint babot akart főzni ebédre, földre ejtett egy szem babot, s az a szem bab — halljatok csudát! — elkezdett nőni, vastagodni, nőtt, nőtt, vastagodott s egyszerre csak olyan magas hegy lett belőle, hogy a teteje az égig ért. Mit gondolt, mit nem az öreg ember, felment a hegy tetejére, onnét körültekintett. Bezzeg, hogy szeme-szája elállt a csodálkozástól, annyi minden szépet, csodálatosat látott — No, — gondolta magában, — lemegyék s felhozom a feleségemet is, hadd lásson ő is csudát egyszer életében.

Ahogy lement, egy zsákba belekötötte az öreg asszonyt, a zsákot a vállára vetette s neki vágott a hegynek, de még a közepéig sem ért, erősen elfáradt, a zsák leesett a válláról. Hej, Istenem, szaladt lefelé nagy ijedten az öreg ember, de szaladhatott: vége volt a szegény öreg asszonynak! No, ha vége, mit tegyen? El kell temetni. Az ám, de egy lélek sem lakott a szomszéd-ságukban, már most hogy temesse el a feleségét siratóasszony nélkül? Mert nem temetés az olyan temetés, ahol nincs siratóasszony, aki ráboruljon a koporsóra és ékes versekben elsirassa a halottat.

Elindult az öreg ember nagy busan, ment, mendegélt, találkozott Mackóné asszonnyal.

— Hallja-e kend, Mackóné asszony, sirassa el a feleségemet, adok ezért kendnek két fehér kakast.

Mackóné komámasszony elcammogott a halottas házhoz, ráborult a koporsóra s dörmögött éktelenül.

— Óh kedves feleségem, de kár, hogy meghaltál!

— Kár, kár, — mondta az öreg ember, de ez nem sirató ének! Nem ért kend a siratáshoz, Mackóné asszony!

Újra elindult az öreg ember, most meg Farkasné komámasszonnyal találkozott, neki is ígért két fehér kakast a siratásért.

— Ha nincs bárány, jó a kakas is, — gondolta a komámasszony, elment a halottas házhoz, ráborult a koporsóra és éktelenül üvöltött:

— Hu-hu-hu, jaj, de nagy bú!

— Nagy bú, nagy bú, — mondotta az öreg ember, — de nem ez az igazi sirató ének. Bizony, nem ér ez meg két fehér kakast.

Mit tehetett szegény öreg ember, harmadszor is elindult siratóasszonyt keresni s találkozott Rókáné komámasszonnyal.

— Hallja-e kend komámasszony, sirassa el a feleségemet s két fehér kakast adok érte!

— Hogyne, hogyne, öreg apám! — ajánlkozott Rókáné komámasszony. Gondolta magában: ha nincs liba, jó a kakas is. Jó ám!

Nosza, ment a komámasszony nagy sietve a halottas házhoz, ráborult a koporsóra, a szemét

bánatosan meregette, hullott könnye, mint a záporosó, s oly keservesen siratta az öreg asszonyt, hogy az öreg embernek majd megszakadt a szive.

Jajj, jajj, drága feleségem, jajj!

De nagy az én veszteségem, jajj!

Nagy a szívemen a bánat, jajj, jajj, jajj!

Mindjárt meghalok utánad, jajj, jajj, jajj!

— Jaj, de szép volt, — mondta az öreg ember — no, még egyszer komámasszony!

— Hogyne, hogyne, ha még egy pár kakast ad.

— Adok, adok, hogyne adnék!

Elsiratta másodszor is a halottat, de az öreg embernek az nem volt elég, még egy pár kakast ígért, csak sirassa el harmadszor is.

No, elsiratta Rókáné komámasszony harmadszor is. Az ám, csak hogy az öreg embernek csak négy kakasa volt, most már mit csináljon?

Mit gondolt, mit nem, kiódalgott a házból.

Két kutyát betett a zsák fenekébe, azok fölé négy kakast aztán visszament s mondta Rókáné komámasszonnyal:

— No, kedves komámasszony, itt a hat fehér kakas. Aldja meg az Isten, sohasem felejttem el, milyen szépen, milyen ékesen siratta el az én drága feleségemet.

Rókáné komámasszony felkapta a hátára a zsákot, aztán alig ért a erdő szélére, leült egy fa tövébe, kinyitotta a zsák száját. Kivesz egy kakast, hamm, bekapta!

— Ej, de jó volt! csettintett a komámasszony. — lássuk a másodikat. Kivette a másodikat s hamm bekapta azt is. Az ám, evés közben jön meg az étvágy, megette egy leültében a harmadik meg a negyedik kakast is.

Ejnye, ejnye, komámasszony talán elég lesz mára négy kakas?

Dehogy volt elég. Mondom, hogy evés közben jön meg az étvágy, újra bedugta az orrát a zsákba, de bizony, ha bedugta, vissza is kapta nagy hirtelen, s haj, Istenem, csakugy csurgott, a vér róla! Csurgott ám, mert megharapta az egyik kutya.

Hej, szegényen a futás, de hasznos, — nosza, szaladt a komámasszony árkon át, bokron át, a két kutya nyomában. Áldott szerencsére, közel volt komámasszony barlangja, egyet ugrott, kettőt szökött — s otthon volt.

Ott aztán elkezdett gondolkozni, s mondta magában: Sem anyám, sem öreg anyám nem volt sirató asszony, hát én ugyan mit gondoltam, mikor hazulról elindultam, hogy sirató asszony lettem? Nesze, nesze, számár fejem! — s két előlábával pofozta magát jobbról is, balról is. Hova lett a ravaszágod? Akkor meg a szemét szidta: Mért nem nézted meg a zsákot? Mindjárt kikaparlak!

De csak mondta, meg nem tette, volt eszébe!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Lili baba

— Emmi verses könyvéből. —

Lili baba olyan baba,
Fénylő selyem az ő haja,
Nefejejs a szeme párja
Szattyán bőr a topánkája.

Lili baba mindig nevet,
Ha alszik, nem kér kenyeret.
És amikor leültetem,
Nem mozdul, míg fel nem veszem.

Van ő neki sok testvére,
A sarokban el se férne.
Gyöngyvirágos ágyacskája,
Kis mackója, karikája.

Lili babát úgy szeretem,
Az ölemből le sem teszem.
Ott alhatik az ágyamba',
Kis paplannal betakarva.

Ma itt volt egy kolduslányka,
Lili babát, hogy meglátta,
Kipirult a sápadt arca,
Ölelésre nyílt a karja.

Ugy didergett a kis teste,
(Csak egy rongyos ruha fedte)
Könny csillogott a szemében,
S odaflagyott a nagy szélben.

Csak egy darab kenyeret kért,
Meggköszönte és visszatért.
De megállt a kert sarkába',
Hogy Lilit még egyszer lássa.

És azóta, én Istenem,
Nehéz bánat a szívemen.
Bár még egyszer jönné ide,
Neki adnám egyszerűbe.

Hadd ölelje, becézgesse,
Mint testvérét szerethesse,
Neki úgy sincs anyukája,
Legyen hát Lili babája!

Elek nagyapó üzeni.

A levél írás igen fontos szabálya: hol, melyik évben melyik hónap hányadik napján kelt a levél!

Szabó Baba és Öcsike, Mokra-Luka, Csehszlovákia. A kiadóbácsival közöltem ama négy könyv címét, amelyet az egész évi előfizetés ellenében megjelöltek, eddig bizonyos meg is kaptatok, ugyancsak azt a könyvet is, melyet a 23. számban nyertetek s mely nyilván a postán kallódott el.

Dubinszky Gyurka. Megérdemled, hogy itt megdicsérjelek, amiért jó gyerek vagy és szót fogadsz. Mindig ilyen légy és más gyermeknek is mindig ilyennek kellene lenni. Példát vehet rólad minden gyerek. — **Kovács Gizuka, Bánffy-hunyad.** Örvendek, hogy a Cimborát mind jobban és jobban szereted. Leveledet továbbítottam a kiadóbácsinak, hogy többféle kívánságaidnak megfelelően intézkedjék. — **Haurik Magda, Kolozs.** Végezted a négy polgárit, betegség akadályozott meg a továbbtanulásban, és én azt hittem, hogy búcsuzol a Cimborától s ime, hűséget fogadsz. Ezt igen jól cselekedted, nem mintha nekem fontos volna a pénz, hanem azért cselekedted jól, mert Istenadta tehetséget pillantottam meg a leveledben és négy soros versedben. Ez a vers ugyan nem a Cimborának való, de természetesen, ez nem változtat az értékén. Most pedig szeretettel s érdeklődéssel várom további leveleidet (és verseidet), a Jolánkával együtt szerkesztett rejtvényeid pedig sorra kerülnek. — **Dominits László, Saroltavár.** Amint a hazai és külföldi írók névsorából látom, sok oly könyvet olvastál, amelyek nem igen valók 15 éves ifjunak, amit te magad is elismersz. A külföldi írók közül Dickens, Hugo, Lagerlöf irt neked való könyvet, s természetesen, Amicis, akinek a Szív könyve tetszett legjobban. A magyar írók közt csak Erdős René (!) és Móricz Zsigmond nevével találkozom leveledben s azt írod, nehéz hozzájutni a magyar írókhoz. Értem a ti iskoláitokban nem lehet jutni magyar írókhoz, s mert nem ismerem anyagi viszonyaidat, csak találokra említem meg Jókai, Mikszáth és Gárdonyi nevét. Ha közlöd velem pontos címedet, összeírom a neked való magyar könyveket. A még száz újév tallán mégis sok lesz, de szeretet diktálta neked és én szeretettel gondolok reád. — **Salamon Zoltán, Aranyosgyéres.** Nem kaptad meg (jan. 1.-én) a decz. 22.-én megrendelt négy könyvet, s ezt elhiszem, mert közvetlen karácsony előtt rendelted meg, de remélem, azóta megkaptad a könyveket is meg a karácsonyi számot is. Tied a dicséret és dicsőség, hogy két előfizetőt szerzetted s tied ezért a könyvjutalom is. Szinte szerettem volna látni, amint anyukád beledobott a derékig érő hóba. „Olyan jól esett az a puha hó!” írod. Elhiszem neked. Édes anyád puha keze dobott bele! — **Moldvai Marika, Aranyosgyéres.** Az a nagy hó, amelyről te január 1.-én írtál, úgy érte-

sültem (január közepén) hogy elolvadt. De hát vigasztalódjál: a farkas nem eszi meg a telet. Egy millió csókot küldesz. Ez aztán szeretet! — **Pálffy Sanyi, Belényes-Ujlak.** Akkor igazán szép karácsonyotok volt, ha neked is, Babynak is könyveket hozott Jézuska. Ez a legszebb ajándék. A könyv. A jó könyv. Ha csintalanságaid olyan természetűek, mint az Öcsike nadselü gondolatai, édes anyádnak nem kell nyugtalankodnia, mert Öcsike a legmelegebb szívé, előzékeny, figyelmes és kitünő tanulók közé tartozik, s leveledből azt látom, hogy te is minden tekintetben jó fiu vagy. Egy évben végezted az első és a második osztályt, a harmadikat meg 10-es osztályzattal — igazán megérdemled, hogy unokáim seregébe fogadjalak. — **Kalmár Ica, Bályog.** Három testvéred Debreczenben tanul s te is ott fogsz vizsgázni. Február vége felé magam is ellátogatok Debreczenbe, ahol előadják a Többsines Királyfit. Igazán szeretném látni testvéreidet. Örvendek, hogy megkaptad a könyvet az előfizető szerzéseért s karácsonykor is több könyvet kaptál, köztük az Anikó regényét. Szeretettel várom további leveleidet. — **Kiss Pál, Nagyvárad.** Rég nem kaptam tőled levelet, csak megfejtést. Tehát: levelet, levelet! — **Fodor G. Arad.** Immár 6-ik éve olvasója s 5 éve előfizetője vagy a Cimborának s féltél írni, mert nem voltál megelégedve írásoddal. Ettől ugyan irhattál volna, s most már csakugyan nincs okod a félelemre, mert írásod minden tekintetben kifogástalan. Öcsike valóságos unoka, 3-ik gimnazista, mint te, de már nem szereti, ha Öcsikének szólítják. Címe: Benedek István, Budapest, IX. Lónyay-utca 18-a. Bizonyosan fog örülni a levelednek. — **Strubert Miklós, Nagyszentmiklós.** Leveledet továbbítottam a kiadóhivatalnak, hogy a kiválasztott három könyvet küldje meg a háromnegyedévi előfizetés ellenében. — **Perédy Ádika, Nagyvárad.** Nagy leány vagy már: augusztus 15.-én leszel 15 éves. Helves. Ádika, helyes. Leszel te még nagyobb is. Addig csak olvasgasd a Cimborát és fejtegesd a rejtvényeket. Azért, hogy sokat kell tanulnod és zongoráznod, ne írj ritkán nekem, mert a levélírás épp oly fontos, mint akár melyik tantárgy. Kérdezd csak meg édes apádat: bizonyosan igazat ad nagyapónak. — **Angval Zolika, Borsa, Máramarosmegye.** Még nem tudsz tinnával jól írni, csak ceruzával. Nem baj, Zolika. A fő, hogy szépen és helyesen írsz. Azt lehetne hinni, hogy legalább 3—4. osztályos vagy és nem első. Látszik, hogy édes anyád tanított meg magyarul írni és olvasni: így tanítani csak az anyai szív szeretete tud. S már 3 éve jár neked a Cimborá és karácsonyra is kaptál két kötet Cimborát! Csókold meg nevemben az édes anyád kezét. — **Horváth Sárka, Székelyudvarhely.** Ha netalán Udvarhelyre sem érkezett volna meg a nyert könyved, értesíts erről. Örvendek, hogy annyira megszeretted az én „tündérvárosomat” s hogy már első bizonyítványod is jeles volt a tanító-

képzőben. — **Kovrig gyerekek, Torda.** A kiadóhivatalnál megsürgettem a Veréb Jankó levelének helyreigazításáért nyert könyvet. Csudálom, hogy még nem kaptatok meg. — **Kursinszky Márta, Nagyvárad.** Mélyen meghatóft búcsuzó leveled. Mint „szép” levelet közlöm a Cimborában s szeretettel várom további leveleidet. Természetesen, válaszolok leveleidre, csak közöld velem pontos címedet, mert érdekel életed további folyása. — **Kovács László, Érbogyoszló.** Szerencsésen beérkezett Róka Píróka leveleinek helyreigazítása. — **Farkas Panna, Zágón.** Kedves emléktárgyaim közé helyeztem levelezőlapodat, melyen Mikes Kelemennek, a hűség ez eleven szobrának kertjéből a kép oly két tölgyfát örökít meg, amelyek alatt a gyermek Mikes játszadozott. Köszönöm, köszönöm! — **Sándor Etelka, Judit és Margit, Torda.** Feledhetetlen nekem az a nap, amelyen a ti jó nagymamátok bemutatott titeket: oly meleg szeretet mosolygott felém szemetekből. Hasonló meleg szeretettel gondolok a szép emlékü Sándor János unokáira. — **Elek Piroska, Retteg.** Levelet, levelet! — **Árvay Gábor és Klárka.** Mi az? Csehszlovákiában már nyár van és a ti helységetek elment eprészni tán? Persze, hogy tudom, hol laktok, de nem írom a nevetek után: meg kell szoknotok: hol és mikor kelt a levél. A leveleteket különben továbbítottam a kiadó bácsinak, ő tudja, hogy mikor jár le az előfizetésetek. Remélem, mire ezt az üzenetet olvassátok, mindent elintézt a kiadó bácsi. Klárka pedig rég elfeledte a betegségét. — **Pellion Nóra, Budapest.** Lám, milyen jó angyala van Sallak Pista bácsinak: megrendelte neked a Cimborát! Amint vehetted észre, karácsony óta Budapesten vagyok, itt leszek március közepéig, s igen örvendének, ha meglátogatnál. Lakásom: VIII. Bérkocsis-utca 16. Addig is tolmácsold üdvözlétemet Pista bácsinak. — **Erdős Pali, Szatmár.** Nini, ez az én arcképem! szoltam önkéntelen, amikor a borítékból kiesett a rajz, ami azt bizonyítja, hogy jól másoltad le az arcképet. Hát csak küldj rajzot ezután is, hadd kísérem figyelemmel a fejlődésedet. Édes anyádnak csókold meg a kezét nevében. — **Ortutay Angyalka, Beregszász.** Különösen most volt szükséged a jó Cimborára, mert beteg voltál. Szívemből kívánom, hogy ebből az okból többé ne legyen rá szükséged. — **Ortutay Elemér, Beregszász.** Orosz gimnáziumba jársz, de a magyar nyelvet szorgalmasan tanulod, s nagy öröm neked, hogy a Cimborát olvashatod. Hálás szívű fiu vagy, mert megköszönöd nekem ezt az örömet, én meg szeretettel gondolok reád. Látom, hogy Béla öcsédnek szép kerek betűs az írása. Buzdítsd, hogy ő is írjon a nagyapónak.

FEJTÖRŐ.

A sorsolásban való részvételre egy rejtvény megfejtése is jogosít!

A rejtvény megfejtését, a megfejtők és nyertesek névsorát egyszerre, a megfejtést követő hónap végén közlöm!

A megfejtések beküldésének határideje a rejtvények megfejtését követő hónap 10-ik napja.

PÓTLÖREJTVÉNY.

Beküldték: Kovrig gyerekek.

— ári	— rka
— ab	— ajó
— ke	— örvény
— ándor	— ili
— ávasz	— lmos
	— éger

Egy nagy magyar király neve.

VERSEK REJTVÉNY.

Beküldte: Lázár Mariska.

Egyetlen betű első tagom,
S azt jelenti, ami a régi;
Második tagom három betű,
S ugyan az a jelentése néki.

Két tagom ha együvé teszed,
Lesz belőlem sulyos, szürke fém,
Amely ócska nem lehet soha,
Vagyis új még akkor is, ha vén.

Cimbora képes gyermeklap

Szerkesztősége: Baťanii-Mici (Kisbaczon) u. p. Baťanii-Mari (Nagybaczon) jud. Treiscaune (Háromszék megye). E címre küldendők a Cimbora részére szánt kériatok, az Elek nagyapóhoz írott levelek és rejtvénymegfejtések.

Kiadóhivatala: Satumare (Szatmár) Str. Petru Rareş (Petőfi uca) 43. A kiadóhivatalhoz küldendők a Cimbora előfizetési bejelentései, díjai, könyvrendelések és mindennemű a lap küldését, megszüntetését célzó közlemény.

Előfizetési ára negyedévenként:

Romániában: 100 lei
Csehszlovákiában: 20 csekkorona
Magyarországon: 3 pengő
Jugoszláviában: 50 dinár.

A Cimbora könyvvására

Olcsó árban kiárusítjuk a karácsonyi nagy készletünkéből visszamaradt könyveket!

Karácsonyi könyvvásárunkra olyan óriási készletet halmoztunk fel, hogy abból a nagyfokú érdeklődés dacára, melyet a Cimbora olvasói igen előnyös áru könyveink iránt tanúsítottak, egy csekély mennyiség visszamaradt. Ezeket a könyveket most még a **karácsonyi árnál is kedvezőbb, leszállított áron** árusítjuk ki.

Figyelmeztetünk mindenkit, hogy miután az alant felsorolt könyvek csak korlátozott kis példányszámban állnak rendelkezésünkre, a rendeléseket a beérkezés sorrendjében teljesítjük, viszont a rendelés kivételét fenn tartjuk magunknak s csak addig szállítjuk a könyveket az alanti árban, amíg meglévő készletünk tart. A raktár kiárusítása után a könyvek már csak a rendes, árjegyzékünkben feltüntetett árban kaphatók.

A jelen pillanatban a következő könyveket **leszállított árban** szállítjuk:

- Benedek Elek:** Székely Tündérország. Diszkötésben, Mühlbeck K. rajzaival **180 lei helyett** csak 155 lei.
Gaál Mózes: Achilles haragja, diszkötésben, Mühlbeck rajzokkal díszítve **220 lei helyett** csak 175 lei.
Gaál Mózes: Hősök regéje. Albumalaku, diszkötéses, vaskos kötet, Mühlbeck Károly rajzaival **380 lei helyett** csak 300 lei.
Kertész Mihály: A csengeri domb. Diszkötésben, képekkel **122 lei helyett** csak 100 lei.
Herczeg Ferenc: Mesék. Diszkötésben, képekkel **240 lei helyett** csak 210 lei.
Lovik Károly: A leányvári boszorkány **174 lei helyett** csak 150 lei.
Tutsek Anna: Hegyek között. **104 lei helyett** csak 90 lei.
Tutsek Anna: Szélvész kisasszony **112 lei helyett** csak 94 lei.
Burnett: A kis lord. **84 lei helyett** csak 76 lei.
Cooper: A méhvadász. **76 lei helyett** csak 70 lei.
Cooper: A vadölő. **76 lei helyett** csak 70 lei.

A fenti műveket kivétel nélkül kötött példányokban küldjük.

Kis könyvek

Ára kötetenként 33 lei.

A Kis könyvek mindegyike egy-egy pompás kézikönyv, mely megtanítja az olvasót arra, amiről a könyv szól. Megtanulják — játék közben — mint oldották meg a legnehezebb természettudományi problémákat az emberiség lángelméi; hasznos kézügyességet sajátítanak el; s jártassá válnak olyan tudományokban, melyek kivétel nélkül érdeklik az ifjúságot. A Kis Könyvek gazdag, magyarázó képanyaggal vannak díszítve és a kötésük praktikus kemény kötés.

Kis könyvkötő. Utmutatás arra, hogyan lehet otthon könyvet kötni.

Növény- és rovargyűjtő. Pontos utmutatás természetrajzi gyűjtésre.

Cserkészkönyv. A cserkészlet kódexe az összes szabállyal.

Kis elektrotechnika. Hogyan lehet otthon távirót, csengőt, stb. készíteni?

Kis vegyész. Otthon végezhető kísérletek leírása.

Játékszerkesztés. Hogyan lehet otthon szerény eszközökkel játékot készíteni.

Művirágkészítés. Művirágkészítés részletes utmutatója.

Szobakertészet. A konyhakert művelésére való minden tudnivaló.

Méhészkedés. Minden, amit a méhésznek tudnia kell.

Bélyeggyűjtés. A bélyeggyűjtés kis lexikona.

Házi állatsereglet. A legkedveltebb szobai madaraknak, házinynak, galamboknak tenyésztéséről és ápolásáról.

Kis természetbúvár. A háztája körül végezhető természetkutatás kézikönyve.

Régipénz. Bevezetés a régipénz gyűjtésbe.

Könyvárainkba a postaköltség mindenütt belefoglalatik. A könyveket a pénz előzetes beküldése ellenében vagy utánvétellel szállítjuk, utóbbi esetben azonban az utánvételi díjat külön felszámítjuk.

CIMBORA KIADÓHIVATALA.